

Ομιλία της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κατά την έναρξη της Συνάξεων των Προκαθημένων (6/3/2014)

Μακαριώτατοι καί τιμιώτατοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί, Προκαθήμενοι τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μετὰ τῶν τιμίων συνοδῶν ὑμῶν,

Ὡς εὖ παρέστητε ἐν ταῖς αὐλαῖς τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τοῦ μαρτυρικοῦ καί ἱστορικοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ ταπεινοῦ τούτου διακόνου τῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος πάντων ἡμῶν. Ἀπό μέσης καρδίας εὐχαριστοῦμεν ὑμῖν διὰ τόν κόπον τῆς ἀγάπης, ἣτις ἔφερεν ὑμᾶς ἐνταῦθα εἰς πρόθυμον ἀνταπόκρισιν εἰς τήν πρόσκλησιν ἡμῶν.

Δόξαν καί αἶνον ἀναπέμπομεν τῷ ἐν Τριάδι προσκυνητῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι ἠξίωσεν ἡμᾶς, ἵνα καί πάλιν συνέλθωμεν ἐπὶ τό αὐτό εἰς μίαν εἰσέτι Σύναξιν ἡμῶν, τῶν ἐμπεπιστευμένων ὑπὸ τῆς χάριτος καί τοῦ ἐλέους Αὐτοῦ τήν εὐθύνην τῆς ἡγεσίας τῶν κατὰ τόπους αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πέμπτην κατὰ σειράν, ἀφ' οὗ ἤρξατο τό εὐλογημένον τοῦτο ἔθος ἐν ἔτει 1992, ὀλίγον μετὰ τήν εἰς τόν Θρόνον τῆς τοῦ Κωνσταντίνου Πόλεως ἀνάρρησιν τῆς ἡμετέρας Μετριότητος.

«Ἴδού δὴ τί καλόν ἢ τί τερπνόν ἀλλ' ἢ τό κατοικεῖν ἀδελφούς ἐπὶ τό αὐτό», ἀναφωνοῦμεν καί ἡμεῖς μετὰ τοῦ ἱεροῦ Ψαλμωδοῦ. Ἡ καρδία ἡμῶν πεπλήρωται χαρᾶς καί ἀγαλλιᾶσεως ὑποδεχομένη ὑμᾶς καί περιπτυσσομένη ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτως, ἐν τιμῇ βαθείᾳ καί ἐν προσδοκίαις αἰσίσαις ἐκ τῆς συναντήσεως ἡμῶν.

Ὅντως μέγα, εὐλογημένον καί, θά ἐλέγομεν, ἱστορικόν τό γεγονός τῆς συναντήσεως ἡμῶν! Ἡ πνοή τοῦ Παρακλήτου συνήγαγεν ἡμᾶς, καί τά ὄμματα τῶν τε ἐντός καί τῶν ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐν ἀγωνία στρέφονται πρὸς τήν Σύναξιν ταύτην, ἐν ἀναμονῇ τοῦ λόγου οἰκοδομῆς καί παρακλήσεως, τοῦ ὁποίου τόσην ἀνάγκην ἔχει σήμερον ὁ ἄνθρωπος.

Τοῦτο αὐξάνει καί ἐπιτείνει τήν εὐθύνην ἡμῶν, καί καθιστᾶ ἐντονωτέραν τήν ἀνάγκην, ὅπως ἐκζητήσωμεν ἐν προσευχῇ θερμῇ τήν ἄνωθεν βοήθειαν εἰς τό προκείμενον ἡμῖν ἔργον, ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδέν δυνάμεθα ποιεῖν (πρβλ. Ἰωάν. ιε' 5). Διό καί ἡμεῖς ταπεινῶς δεόμεθα τοῦ Δομήτορος τῆς Ἐκκλησίας Κυρίου, ὅπως εὐλόγησῃ πλουσίως τό ἔργον ἡμῶν καί κατευθύνῃ διὰ τοῦ Παρακλήτου τὰς καρδίας, διανοίας καί ἀποφάσεις ἡμῶν εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἀγίου θελήματος

Αὐτοῦ, σύσφιγξιν καί σφυρηλάτησιν τῆς ἐνότητος ἡμῶν καί δόξαν τοῦ Ἁγίου ἐν Τριάδι Θεοῦ.

Ἀναμιμνησκόμενοι τάς προηγηθείσας Συνάξεις τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, αἵτινες ἅπασαι, χάριτι θείᾳ, ἐστέφθησαν ὑπό πλήρους ἐπιτυχίας, φέρομεν εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν ἐν εὐγνωμοσύνῃ τοὺς προαπελθόντας καί μακαρία ἤδη τῇ λήξει γενομένους ἐκ τῶν μετασχόντων εἰς τάς Συνάξεις ταύτας Προκαθημένους, τοὺς ἀοιδίμους Πατριάρχας Ἀλεξανδρείας Παρθένιον καί Πέτρον, Ἀντιοχείας Ἰγνάτιον, Ἱεροσολύμων Διόδωρον, Μόσχας Ἀλέξιον, Σερβίας Παῦλον, Ρουμανίας Θεόκτιστον, Βουλγαρίας Μάξιμον, καί Ἀρχιεπισκόπους Κύπρου Χρυσόστομον, Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ καί Χριστόδουλον, Πολωνίας Βασίλειον καί Τσεχίας καί Σλοβακίας Δωρόθεον, ὧν ἡ συμβολή εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν γενομένων Συνάξεων ὑπῆρξε τὰ μέγιστα ἐποικοδομητικὴ καί ὑπόκειται καί ἡμῖν, καί δὴ καί τοῖς διαδόχοις αὐτῶν, ὑπόδειγμα πρὸς μίμησιν καί παρακαταθήκη πρὸς διαφύλαξιν. Εἴη αὐτῶν ἡ μνήμη αἰωνία!

Οἱ λόγοι οἱ ὀδηγήσαντες ἡμᾶς εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συγκλήσεως τῆς παρούσης Συνάξεως τυγχάνουν ἤδη γνωστοί εἰς ὑμᾶς ἐκ τοῦ προσκλητηρίου Γράμματος, τὸ ὁποῖον ἀπηθύναμεν εἰς τὴν ἀγάπην ὑμῶν. «Ἐξωθεν μάχαι· ἔσωθεν φόβος», ἐγράφομεν ὑμῖν ἀπηχοῦντες τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου (Β' Κορ. ζ' 6). Ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, ἐν τῷ κόσμῳ παροικοῦσα, ὑφίσταται πάντοτε τοὺς κλυδωνισμοὺς τῶν ἱστορικῶν ἀναταράξεων, αἱ ὁποῖαι ἐνίοτε εἶναι πολὺ ἰσχυραί. Κατὰ τοὺς κρισίμους καιροὺς, τοὺς ὁποίους ἤδη διερχόμεθα, αἱ ἀναταράξεις αὗται εἶναι ἰδιαίτερος αἰσθηταὶ εἰς τάς γεωγραφικὰς περιοχάς, ὅπου ἐγεννήθη, ἠνδρώθη καί ἤκμασεν ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, εἰς τὰ παλαιάτα πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα τῆς Ἁγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐνθα ἡ βία, ἐν ὀνόματι πολλάκις τῆς θρησκείας, κυριαρχεῖ καί ἀπειλεῖ πάντας τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας ἀνεξαρτήτως ὁμολογιακῆς ταυτότητος.

Ἐν θλίψει καί ἀνησυχίᾳ πολλῇ παρακολουθοῦμεν διώξεις χριστιανῶν, καταστροφὰς καί βεβηλώσεις ἱερῶν ναῶν, ἀπαγωγὰς ἢ καί φόνους κληρικῶν καί μοναχῶν, ἀκόμη δέ καί ἀρχιερέων, ὡς οἱ πρό μακροῦ ἀπαχθέντες καί ἔκτοτε ἀγνοούμενοι Μητροπολίται Χαλεπίου Παῦλος, τοῦ παλαιφάτου Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, καί Yuhanna Ibrahim τῆς Συροϊακωβιτικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐνώπιον τοῦ ἀπειλητικοῦ δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπόστασιν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν φαινομένου τούτου καλούμεθα νὰ ὑψώσωμεν τὴν φωνὴν τῆς διαμαρτυρίας ἡμῶν, ὄχι ὡς μεμονωμένα πρόσωπα ἢ Ἐκκλησίαι, ἀλλ' ὡς ἡ ἡνωμένη μία ἀνά τὴν οἰκουμένην Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία.

Αλλ' ό διωγμός κατά τής εις Χριστόν πίστεως εις τήν εποχήν ήμῶν δέν περιορίζεται εις τās ως άνω μορφās άπροκαλύπτων διώξεων. Μέγας είναι επίσης, ό κίνδυνος, ό προερχόμενος έκ τής ραγδαίας έκκοσμικεύσεως τῶν άλλοτε χριστιανικῶν κοινωνιῶν, ένθα ή Έκκλησία τοῦ Χριστοῦ τίθεται εις τό περιθώριον τοῦ δημοσίου βίου, καί θεμελιώδεις πνευματικά καί ήθικά άρχαί τοῦ Εὐαγγελίου έξοβελίζονται από τήν ζωήν τῶν ανθρώπων.

Η Ορθόδοξος Έκκλησία, βεβαίως, οὐδέποτε ἐτάχθη ὑπέρ τής βιαίας ἐπιβολῆς τῶν εὐαγγελικῶν ἀρχῶν εις τούς ανθρώπους, τοποθετοῦσα τήν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ὑπεράνω ἀντικειμενικῶν κανόνων καί ἀξιῶν. Δέν ἀνήκει εις τήν φύσιν καί τό ήθος τής Ορθοδοξίας ό καταναγκασμός οίασδήτινος μορφῆς. Τά τοῦ ήθικοῦ βίου τῶν ανθρώπων ἀντιμετωπίζονται ὑπό τής Ορθοδόξου Έκκλησίας ως προσωπικά θέματα ενός ἐκάστου διευθετούμενα διά τής προσωπικῆς σχέσεως ἐκάστου τῶν πιστῶν ἐν ἐλευθερίᾳ μετά τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ πατρός, καί ὄχι διά τής σπάθης τοῦ νόμου. Αλλά τοῦτο οὐδόλως ἀφαιρεῖ από τήν Έκκλησίαν τό καθήκον νά προβάλλη τās εὐαγγελικάς ἀρχάς εις τόν σύγχρονον κόσμον, ἔστω καί ἐάν αὐταί ἔρχονται ἐνίοτε εις σύγκρουσιν πρός τās κρατούσας ἀντιλήψεις.

Η Αγία ήμῶν Ορθόδοξος Έκκλησία χαρακτηρίζεται έκ τής προσηλώσεως αὐτῆς εις τās παραδόσεις τοῦ παρελθόντος, καί τοῦτο ὀφείλει νά πράττη πάντοτε, διότι «Ἰησοῦς Χριστός χθές καί σήμερον ό αὐτός καί εις τούς αἰῶνας» (Εβρ. ιγ' 8). Αλλ' ή ιστορία κινεῖται, καί ή Έκκλησία ὀφείλει νά ἐνωτίζεται τούς προβληματισμούς τοῦ ἀνθρώπου κάθε ἐποχῆς. Παραδοσιακή Έκκλησία δέν σημαίνει ἀπολιθωμένη Έκκλησία, ἀδιάφορος εις τās ἐκάστοτε προκλήσεις τής ιστορίας. Καί αἱ προκλήσεις αὐταί εἶναι ιδιαίτέρως έντονοι εις τās ήμέρας ήμῶν, καί ὀφείλομεν νά τās προσέξωμεν.

Μία ἐξ αὐτῶν προέρχεται από τήν ραγδαίαν ἀνάπτυξιν τής τεχνολογίας καί τής ἐπ' αὐτῆς στηριζομένης παγκοσμιοποιήσεως. Η Ορθόδοξος Έκκλησία ὑπῆρξε πάντοτε οἰκουμενική εις τήν νοοτροπίαν καί τήν δομήν αὐτῆς. Αποστολή της ήτο πάντοτε νά προσεγγίση καί περιλάβη εις τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ «πάντα τά ἔθνη», ἀνεξαρτήτως φυλῆς, χρώματος ἢ ἄλλων φυσικῶν ιδιοτήτων. Αλλ' ή οἰκουμενική αὐτή προσέγγις ἐγένετο πάντοτε ὑπό τής Ορθοδόξου Έκκλησίας μετά σεβασμοῦ πρός τήν ιδιαιτερότητα ἐκάστου λαοῦ, τήν νοοτροπίαν καί τās παραδόσεις του.

Η τεχνολογία σήμερον ἐνώνει τούς λαούς, καί τοῦτο ἔχει ἀναμφιβόλως εὐεργετικάς συνεπειάς εις τήν διάδοσιν τής γνώσεως καί τής πληροφορίας. Αποτελεῖ ὅμως συγχρόνως διάυλον μεταδόσεως καί ἐμμέσως ἐπιβολῆς συγκεκριμένων πολιτισμικῶν προτύπων, τά ὅποια δέν συνάδουν πάντοτε πρός τās

ιδιαιτέρας παραδόσεις τῶν λαῶν. Ἡ χρῆσις τῆς τεχνολογίας δέν πρέπει νά γίνηται ἀδιακρίτως καί ἄνευ ἐπιγνώσεως τῶν κινδύνων, τούς ὁποίους συνεπάγεται. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νά ἐπαγρυπνῇ ὡς πρός τό θέμα τοῦτο.

Συναφές πρός τοῦτο εἶναι καί τό θέμα τῆς, ἐν πολλοῖς τῇ βοθηείᾳ καί τῆς τεχνολογίας, ραγδαίας ἀναπτύξεως τῶν ἐπιστημονικῶν ἐπιτευγμάτων, ἰδία εἰς τόν χῶρον τῆς βιοτεχνολογίας. Αἱ δυνατότητες τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης ἐξικνοῦνται μέχρι παρεμβάσεων εἰς τά ἐνδότατα τῆς φύσεως καί εἰς γενετικές τροποποιήσεις δυναμένας νά ὀδηγήσουν εἰς θεραπείας ἀσθενειῶν, δημιουργοῦσαι ὁμως σοβαρά ἠθικά προβλήματα, ἐπί τῶν ὁποίων ἡ Ἐκκλησία δύναται καί ὑποχρεοῦται νά ἔχη λόγον.

Ὅφειλομεν νά ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δέν ἔχει ἐπιδείξει τήν δέουσαν εὐαισθησίαν ὡς πρός τό θέμα τοῦτο. Κατά τήν προηγουμένην Σύναξιν ἡμῶν ἐν ἔτει 2008 ἀπεφασίσθη ἡ συγκρότησις Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς, ἣτις καί, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, συνήλθεν ἐν Κρήτῃ εἰς πρώτην συνεδρίαν, ἀλλ' ἡ ἀνταπόκρισις τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν δέν ὑπῆρξε τοιαύτη ὥστε νά ἐπιτρέψῃ τήν συνέχισιν τῆς προσπαθείας. Ἐλπίζομεν τοῦτο νά συμβῇ εἰς τό ἀμέσως προσεχές μέλλον ὥστε ἡ φωνή τῆς Ὁρθοδοξίας νά ἀκουσθῇ καί ἐπί ἐνός τόσο σημαντικοῦ θέματος.

Ἐνωτιζομένη τά τρέχοντα ὑπαρξιακά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου ἡ Ὁρθοδοξία πρέπει νά συνεχίσῃ καί ἐκείνη τās προσπαθείας αὐτῆς καί διὰ τήν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ὅτε τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, πρῶτον ἐξ ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἀνέδειξε τήν κρισιμότητα τοῦ θέματος τούτου, ἤδη ἐπί τοῦ μακαριστοῦ προκατόχου ἡμῶν Πατριάρχου Δημητρίου, ἐν ἔτει 1989, καί διὰ σειρᾶς διεθνῶν ἐπιστημονικῶν συμποσίων ὑπό τήν αἰγίδα ἡμῶν ἐσυνέχισε τήν προσπάθειαν ταύτην, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία παρέμεινεν ἐπί πολύ ἡ μόνη χριστιανική φωνή ἐπί τοῦ σοβαροῦ τούτου θέματος.

Σήμερον καί ἄλλαι χριστιανικαί ἐκκλησῖαι καί ὁμολογίαι ἀποδίδουν τήν δέουσαν σημασίαν εἰς τό κρίσιμον τοῦτο ζήτημα, ἀλλ' ἡ Ὁρθοδοξία παραμένει πάντοτε ἡ κατ' ἐξοχήν ἀρμοδία, ὡς ἐκ τῆς λειτουργικῆς καί ἀσκητικῆς παραδόσεως αὐτῆς, διὰ νά συμβάλῃ εἰς τήν ἀντιμετώπισιν τῆς κρίσεως αὐτῆς, ἡ ὁποία, ὡς ἐκ τῆς πλεονεξίας καί τοῦ εὐδαιμονισμοῦ τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, ἀπειλεῖ μέ καταστροφὴν τήν δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ.

Τέλος, ἡ Ἀγιωτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία ὀφείλει νά ἐνωτισθῇ μετὰ προσοχῆς καί συμπαθείας τά προβλήματα, τά ὁποῖα δημιουργεῖ διὰ τόν ἄνθρωπον ἡ οικονομική δομή τοῦ συγχρόνου κόσμου. Ὅλοι παριστάμεθα μάρτυρες τῶν ἀρνητικῶν

συνεπειῶν διὰ τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ὡς ἐκ τῶν οἰκονομικῶν κρίσεων, αἱ ὁποῖαι συνθλίβουν τὸν ἄνθρωπον εἰς πολλάς περιοχάς τῆς γῆς καὶ μάλιστα εἰς χώρας ἐκ τῶν θεωρουμένων ὡς οἰκονομικῶς «ἀνεπτυγμένων». Ἀνεργία τῶν νέων, αὔξεις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πτωχῶν, ἀβεβαιότης διὰ τὴν αὔριον, πάντα ταῦτα μαρτυροῦν ὅτι πολὺ ἀπέχει ἡ σύγχρονος ἀνθρωπότης ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου, τοῦτο δὲ οὐχὶ ἄνευ εὐθύνης καὶ ἡμῶν, οἵτινες ἐξαντλοῦντες πολλάκις τὴν ποιμαντικὴν μέριμναν ἡμῶν περὶ τὰ «πνευματικά» λησμονοῦμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τροφῆς καὶ στοιχειωδῶν ὑλικῶν μέσων, διὰ τὴν ζήσιν ἐν ἀξιοπρέπειᾳ, ὡς πρόσωπον - εἰκὼν Θεοῦ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων, διὰ τὴν καταδειχθῆ ὅτι ὄντως κατέχει τὴν ἀλήθειαν καὶ παραμένει πιστὴ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἀλλὰ, διὰ τὴν συμβοῦν πάντα ταῦτα, πεφιλημένοι ἐν Κυρίῳ Ἀδελφοί, ἀπαιτεῖται μία ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ συνθήκη. Καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ ἡ δυνατότης νὰ ἀρθρῶσιν ἐνιαῖον λόγον πρὸς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. Τοῦτο πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ καὶ τὴν παροῦσαν Σύναξιν ἡμῶν ὡς ἐμπειπιστευμένων τὴν εὐθύνην τῆς ἐνότητος τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ὡς γνωστόν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία συνίσταται ἐξ αὐτοκεφάλων κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, αἵτινες κινοῦνται ἐντὸς ὁρίων καθωρισμένων ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν χορηγησάντων τὴν αὐτοκεφαλίαν Τόμων, ἔχουσαι τὸ δικαίωμα πλήρους αὐτοδιοικήσεως ἄνευ οἰασδήτινος ἐξωθεν ἐπεμβάσεως. Τὸ σύστημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐκληροδότησαν εἰς ἡμᾶς οἱ Πατέρες ἡμῶν, ἀποτελεῖ εὐλογίαν, τὴν ὁποῖαν δεόν νὰ τηρήσωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου ἀποφεύγεται πᾶσα ἐκτροπὴ εἰς ξένας πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν ἀντιλήψεις περὶ ἀσκήσεως παγκοσμίου ἐξουσίας ὑφ' οἰασδήτινος κατὰ τὸν τρόπον Ἐκκλησίας ἢ Προκαθημένου αὐτῆς. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελεῖ κοινωνίαν αὐτοκεφάλων καὶ αὐτοδιοικουμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἀλλ' εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον ἀκριβῶς ὑπόκειται ἓν σοβαρὸν ἐρώτημα. Πῶς καὶ διὰ ποίου τρόπου ἐκφράζεται ἡ κοινωνία τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν; Ἡ ἱστορικὴ πεῖρα κατέδειξεν ὅτι πολλάκις αἱ αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι φέρονται ὡς αὐτάρκεις Ἐκκλησίαι, ὡσάν νὰ λέγουν πρὸς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας «χρεῖάν σου οὐκ ἔχω» (Α' Κορ. 12, 21). Ἀντὶ νὰ ἐπιζητήσουν συνεργασίαν μετὰ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ θεμάτων ἀφορώντων εἰς σύνολον τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἐνεργοῦν αὐτοβούλως ἀναπτύσσουσαι διμερεῖς σχέσεις μετὰ τῶν ἐκτὸς τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐνίοτε μάλιστα μετὰ τινος πνεύματος ἀνταγωνισμοῦ. Ἄλλαι αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι διαφοροποιοῦν τὴν στάσιν αὐτῶν ἔναντι τῶν μὴ Ὁρθοδόξων μὴ μετέχουσαι ἐνεργῶς εἰς πανορθοδόξως ἀποφασισθείσας ἐνεργείας.

Συμβαίνει μάλιστα προσφάτως και πανορθοδόξως προσυνοδικῶς ληφθεῖσαι ἀποφάσεις νά μή τηρῶνται ὑπό τινων Ἐκκλησιῶν παρά τό ὅτι αὐται συνυπέγραψαν τάς ἀποφάσεις ταύτας. Τί δέ νά εἰπώμεν διά περιπτώσεις αὐτοβούλων ἀμφισβητήσεων κανονικῶν ὁρίων μεταξύ ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, προκαλουσῶν παραπικασμούς και ἐνίοτε διαταραχήν τῆς κοινωνίας αὐτῶν; Πάντα ταῦτα καθιστοῦν ἐμφανῆ τήν ἀνάγκην ἑνός ὀργάνου, θεσμικῶς ἢ μή κατοχυρουμένου, τό ὁποῖον νά ἐπιλύη τάς ἀνακυπτούσας διαφοράς και τά δημιουργούμενα ἐκάστοτε προβλήματα, ὥστε νά μή ὀδηγώμεθα εἰς διαιρέσεις και συγκρούσεις.

Ἐκ τούτων καταφαίνεται ἡ καιρία σπουδαιότης τῆς συνοδικότητος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὁ συνοδικός θεσμός ἀπετέλεσεν ἐξ ἀρχῆς θεμελιώδη πτυχήν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Πᾶσα διαφορά ἢ ἀμφισβήτησις τόσον εἰς θέματα πίστεως ὅσον και κανονικῆς τάξεως ἐτίθετο ὑπό τήν κρίσιν τῆς Συνόδου. Χαρακτηριστικόν παράδειγμα ἢ στάσις τοῦ Μ. Βασιλείου ἔναντι τοῦ ζητήματος τοῦ ἀναβαπτισμοῦ τῶν αἰρετικῶν και τῶν σχισματικῶν, περί τοῦ ὁποῖου εἶχε παραλάβει τήν αὐστηράν παράδοσιν τῶν προκατόχων του ἐν Καππαδοκίᾳ: τό ζήτημα δέον νά κριθῆ ὑπό συνόδου ἐπισκόπων, οἵτινες και δύνανται νά τροποποιήσουν τήν προγενεστέρην παράδοσιν (κανόνες 1 και 47). Πᾶσαι αἱ διαφοραί μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ ἐκτός αὐτῶν ἐκρίνοντο τελεσιδίκως ὑπό Συνόδων, εἰς τάς ἀποφάσεις τῶν ὁποῖων τελικῶς ὑπήκουον και οἱ διαφωνοῦντες («Ἡ ψῆφος τῶν πλειόνων κρατεῖτω» Καν. 6 τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου).

Τό συνοδικόν τοῦτο σύστημα ἐτηρήθη και τηρεῖται κατά τό μᾶλλον ἢ ἦττον εὐλαβῶς, ἐντός τῶν αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀπουσιάζει ὅμως ὀλοσχερῶς εἰς τάς μεταξύ αὐτῶν σχέσεις. Τοῦτο ἀποτελεῖ πηγὴν μειζόνων προβλημάτων. Τοῦτο δημιουργεῖ τήν εἰκόνα μιᾶς Ὀρθοδοξίας πολλῶν Ἐκκλησιῶν και οὐχί μιᾶς Ἐκκλησίας. Τοῦτο οὐδόλως συνάδει πρὸς τήν Ὀρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν· ἀποτελεῖ ἐκτροπήν ἐξ αὐτῆς και πηγὴν δεινῶν. Ὀφείλομεν νά ἐνισχύσωμεν τόν συνοδικόν θεσμόν και πέραν τῶν ὁρίων ἐκάστης τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν. Ὀφείλομεν νά ἀναπτύξωμεν τήν συνείδησιν μιᾶς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, και τοῦτο μόνον διά τῆς συνοδικότητος δύναται νά ἐπιτευχθῆ.

Πρὸ πεντηκονταετίας και πλέον, ὅτε ὁ αἰδίδιμος ὀραματιστής Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἔκαμε τά πρῶτα βήματα, διά νά ἐνώσῃ τήν Ὀρθοδοξίαν, καθιερώθῃ ὁ θεσμός τῶν Πανορθοδόξων Διασκέψεων, ἀπό τάς ὁποίας προέκυψαν ἀποφάσεις κοιναί τῶν Ὀρθοδόξων ὡς πρὸς τά θέματα τά ἀπτόμενα τῶν σχέσεων μετά τῶν μή Ὀρθοδόξων. Αἱ ἀποφάσεις αὐται ἐθεωρήθησαν δεσμευτικά δι' ὅλας τάς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας ἐνσωματωθεῖσαι, οἶονεῖ, εἰς τό «ἐσωτερικόν δίκαιον» ἐκάστης ἐξ αὐτῶν. Σήμερον αἱ ἀποφάσεις αὐται ἀμφισβητοῦνται ἢ και βάλλονται

ὅπως ἀυθαιρέτως καί ἀντικανονικῶς ὑπό μερίδων ἐντός τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι μερίδες, δίκην οἰκουμενικῆς συνόδου, ἀμφισβητοῦν αὐτάς προκαλοῦσαι ἀναστάτως εἰς τοὺς κόλπους τῶν πιστῶν. Ἀτυχῶς, τό φαινόμενον τοῦτο γίνεται ἀνεκτόν καί ὑπό τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν Ἐκκλησιῶν τινῶν μέ ἀπροβλέπτους συνεπειάς διά τήν ἐνότητα τοῦ ποιμνίου των. Ἀλλά αἱ συνοδικαί ἀποφάσεις δέον νά εἶναι σεβασταί ὑπό πάντων, διότι μόνον τοιουτοτρόπως θά διατηρηθῇ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀλλ' αἱ Πανορθόδοξοι Διασκέψεις δέν ἐξήντησαν εἰς ἑαυτάς τήν προσπάθειαν ἐνώσεως τῆς Ὁρθοδοξίας. Λίαν ἐνωρίς ἐκρίθη ὑπ' αὐτῶν ὡς ἀπολύτως ἀναγκαία ἡ συγκρότησις τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καί τοῦτο ἐξηγγέλθη ἐπισήμως πρὸς πάντα τόν χριστιανικόν κόσμον καί ἤρξατο ἡ προπαρασκευή τοῦ μεγάλου καί ἱστορικοῦ τούτου γεγονότος. Ἡ θεματολογία τῆς Συνόδου περιωρίσθη τελικῶς εἰς δέκα θέματα, ἐκ τῶν ὁποίων τά ὀκτώ ἔχουν ἤδη ὀλοκληρώσει τό στάδιον τῆς προπαρασκευῆς καί κεῖνται ἐνώπιον ἡμῶν πρὸς κρίσιν ὑπό τῆς μελλούσης Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου.

Τά ὑπολειφθέντα δύο θέματα, ἤτοι τοῦ τρόπου ἀνακηρύξεως Ἐκκλησίας τινος ὡς αὐτοκεφάλου καί τῆς σειρᾶς μνημονεύσεως τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τά ἱερά Δίπτυχα προσέκρουσαν εἰς σοβαράς δυσκολίας κατά τήν προπαρασκευήν αὐτῶν, διό καί προεκρίθη ὑπό τῆς πλειονότητος τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅπως μή ἀποτελέσωσιν ἐμπόδιον εἰς τήν σύγκλησιν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου περιοριζομένης εἰς τά ἤδη προπαρασκευασθέντα θέματα (ἐνός ἐξ αὐτῶν, τοῦ περί ἀνακηρύξεως Ἐκκλησίας τινός ὡς αὐτονόμου, χρήζοντος εἰσέτι ἐγκρίσεως ὑπό Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως).

Ἀλλά καί τά ἤδη προετοιμασθέντα πανορθοδόξως θέματα περιλαμβάνουν μεταξύ αὐτῶν καί τινα, τά ὁποῖα χρήζουν ποιᾶς τινος ἀναθεωρήσεως καί ἐκσυγχρονισμοῦ ὡς διατυπωθέντα καί συμφωνηθέντα εἰς ἐποχὴν παλαιότεραν, ὅτε ἴσχυον διάφοροι συνθήκαι καί προϋποθέσεις. Τοιαῦτα εἶναι, ἐπί παραδείγματι, τά ἀφορῶντα εἰς τὰς κοινωνικὰς συνθήκας τοῦ κόσμου, ὡς καί εἰς τά τῶν σχέσεων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς μή Ὁρθοδόξους Χριστιανούς, τήν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν κ.τ.τ.. Τά κείμενα ταῦτα δέον νά ἀναθεωρηθοῦν ὑπό ἐιδικῆς πρὸς τοῦτο συγκροτουμένης Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ὥστε νά ἔλθουν εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον προσηρμοσμένα εἰς τήν σημερινὴν πραγματικότητα.

Καί ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τήν θεματολογίαν τῆς Συνόδου. Ἀλλ' ὡς εἶναι ἐμφανές, πάντα τά προβλεφθέντα θέματα τῆς Συνόδου ἀφοροῦν εἰς ζητήματα ἐσωτερικῆς ζωῆς καί ὀργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Οἱ καθορίσαντες τήν θεματολογίαν τῆς Συνόδου προκάτοχοι ἡμῶν ἔκριναν ὀρθῶς ὅτι ἐάν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δέν

τακτοποίηση τὰ τοῦ οἴκου τῆς δέν δύναται νά ἀπευθυνθῆ μετ' αὐθεντίας καί κύρους εἰς τόν κόσμον. Ἄλλ' αἱ προσδοκίαι τοῦ κόσμου ἐκ τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου θά περιλαμβάνουν ἀσφαλῶς καί τήν ἀναφοράν αὐτῆς εἰς θέματα ἀπασχολοῦντα τούς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς ἡμῶν εἰς τόν καθημερινόν των βίον, καί διά τοῦτο ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Σύνοδος αὕτη ἐκπέμψῃ Μήνυμα ὑπαρξιακῆς σημασίας διά τόν ἄνθρωπον τῆς ἐποχῆς ἡμῶν. Τό Μήνυμα τοῦτο, καλῶς προητοιμασμένον καί πάλιν ὑπό εἰδικῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς, διαμορφουμένου καί ἐγκρινομένου ὑπό τῶν Πατέρων τῆς Συνόδου, θέλει ἀποτελέσει τήν φωνήν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τόν σύγχρονον κόσμον, τόν λόγον παρακλήσεως, παραμυθίας καί ζωῆς, τόν ὁποῖον ἀναμένει ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἀπό τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ἄλλ' ἡ συγκρότησις τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου θέλει ἀπαιτήσῃ καί ὠρισμένας ὀργανωτικῆς φύσεως διευθετήσεις, ἐπί τῶν ὁποίων καλούμεθα νά σκεφθῶμεν καί ἀποφασίσωμεν κατὰ τήν παροῦσαν Σύναξιν ἡμῶν, ὡς τῶν πλέον ἀρμοδίων καί ὑπευθύνων πρὸς τοῦτο. Οὕτω, θά πρέπει νά σκεφθῶμεν καί ἀποφασίσωμεν περὶ τοῦ τρόπου συγκροτήσεως τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, ἤτοι περὶ τοῦ τρόπου ἐκπροσωπήσεως εἰς αὐτήν τῶν Ἁγιωτάτων αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κατὰ τρόπον δίκαιον καί σύμφωνον πρὸς τὰς ἀρχάς τῆς ἐκκλησιολογικῆς παραδόσεως ἡμῶν. Κατὰ τήν πρώτην χιλιετίαν τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ὅτε ἴσχυεν ὁ θεσμός τῆς Πενταρχίας τῶν παλαιφάτων Πατριαρχείων, ἐθεωρεῖτο ἀπολύτως ἀναγκαῖον ὅπως ἐκπροσωπηθοῦν εἰς τὰς Ἁγίας καί Οἰκουμενικάς Συνόδους ἅπαντα τὰ παλαιφάτα Πατριαρχεῖα ἔστω καί διά μικροῦ ἀριθμοῦ ἐκπροσώπων.

Τό βάρος ἔπιπτεν ὄχι εἰς τόν ἀριθμόν τῶν παρόντων, ἀλλά εἰς τήν ἐξασφάλισιν τῆς ἐκπροσωπήσεως πάντων τῶν Ἀποστολικῶν Θρόνων. Κατὰ τήν διάρκειαν τῆς δευτέρας μ.Χ. χιλιετίας προσετέθησαν καί ἄλλα Πατριαρχεῖα καί αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησῖαι ἐπ' ἀναφορᾷ πρὸς τήν κύρωσιν τοῦ καθεστῶτος αὐτῶν ὑπό μελλοντικῆς τινος Οἰκουμενικῆς Συνόδου (δι' ὅσας ἐξ αὐτῶν δέν ἐδόθη τοιαύτη κύρωσις κατὰ τό παρελθόν). Κατ' ἀναλογία, συνεπῶς, πρὸς τήν ἀρχαίαν παράδοσιν, εὐκταῖον θά εἶναι καί εἰς τήν περίπτωσιν τῆς μελετωμένης Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου ὅπως ἐκπροσωπηθοῦν κατ' αὐτήν πᾶσαι αἱ σήμερον ἀνεγνωρισμέναι αὐτοκέφαλοι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησῖαι ὑπό ἀριθμοῦ ἀντιπροσώπων καθορισθησομένου ὑφ' ἡμῶν, εἰ δυνατόν ἐν τῇ Συνάξει ταύτῃ.

Ἔτερον θέμα ὀργανωτικῆς φύσεως, τό ὁποῖον χρήζει ἀντιμετωπίσεως ὑφ' ἡμῶν, εἶναι τό ἀναφερόμενον εἰς τόν τρόπον λήψεως τῶν ἀποφάσεων ὑπό τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου. Διά λόγους δικαιοσύνης ἔναντι ἐκάστης αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκπροσώπων αὐτῆς ἐπιβάλλεται ὅπως

ἐκάστη αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία διαθέτη μίαν μόνον ψῆφον κατὰ τὴν λήψιν τῶν τελικῶν ἀποφάσεων, τὴν ὁποίαν θὰ ἐκθέτῃ ὁ Προκαθήμενος αὐτῆς κατὰ τὴν ψηφοφορίαν. Κρίσιμον παραμένει τὸ ἐρώτημα ἐάν αἱ τελικαὶ ἀποφάσεις τῆς Συνόδου θὰ λαμβάνωνται καθ' ὁμοφωνίαν ἢ κατὰ πλειονοψηφίαν τῶν μετεχουσῶν τῆς Συνόδου Ἐκκλησιῶν. Ἐάν ληφθῇ ὡς κριτήριον τῆς ἐπιλογῆς ἡμῶν ἡ ἀρχαία κανονικὴ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας, ἡ κανονικὴ τάξις ἐπιβάλλει ὅπως τελικῶς ἐπικρατῇ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου «ἡ ψῆφος τῶν πλειόνων» (Καν. 6 τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου). Τοῦτο θὰ πρέπει νὰ ἴσχυεν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἀκόμη καὶ περὶ θεμάτων πίστεως, δοθέντος ὅτι εἰς πολλὰς ἐκ τῶν μεγάλων Συνόδων, ὡς ἡ Γ' Οἰκουμενικὴ καὶ ἄλλαι, μετείχον καὶ οἱ ἐν τέλει ἀνακηρυχθέντες ὑπὸ τῆς Συνόδου αἰρετικοὶ καὶ ἀποβλητέοι τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες ἀπετέλεσαν τὴν μειονοψηφίαν. Προκειμένου, πάντως, περὶ θεμάτων κανονικῆς φύσεως, ἀναμφιβόλως ἡ ἐνδεδειγμένη ὑπὸ τῆς παραδόσεως τάξις ὁδηγεῖ εἰς τὴν διὰ πλειονοψηφίας λήψιν τῶν τελικῶν ἀποφάσεων χωρὶς βεβαίως τοῦτο νὰ ἀποκλείῃ καὶ τὴν πάντοτε εὐκταίαν ὁμοφωνίαν. Ἐναπόκειται εἰς ἡμᾶς νὰ ἀποφασίσωμεν καὶ περὶ τοῦ θέματος τούτου.

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί,

Ἡ παροῦσα Σύναξις ἡμῶν εἶναι καιρίας σπουδαιότητος. Ἔρχεται εἰς μίαν ἱστορικὴν συγκυρίαν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἐκκλησία ὑφίσταται ἰσχυροὺς κλυδωνισμοὺς καὶ κρίνεται ἡ δυνατότης αὐτῆς νὰ ἀσκήσῃ τὴν σωτήριον ἀποστολήν της. Τίποτε δὲν εἶναι πλέον δεδομένον, ὡς ἦτο εἰς ἄλλας ἐποχάς· ὅλα ἡμποροῦν νὰ ἀλλάξουν ἀπὸ τὴν μίαν στιγμήν εἰς τὴν ἄλλην. Ὁ ἐφησυχασμὸς εἶναι πηγὴ καταστροφῆς. Οὔτε κρατικά ἐξουσία δύνανται νὰ διασφαλίσουν τὴν Ἐκκλησίαν, οὔτε πλοῦτος ἢ δύναμις κοσμικὴ, οὔτε αἱ κοινωνίαι ἀποδέχονται τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου ἄνευ ἀμφισβητήσεων καὶ ἀντιρρήσεων. Σήμερον πρέπει νὰ πείσωμεν τοὺς ἀνθρώπους ὅτι διαθέτομεν λόγον ζωῆς, μῆνυμα ἐλπίδος καὶ βίωμα ἀγάπης. Πρέπει πρὸς τοῦτο νὰ διαθέτωμεν κῦρος καὶ ἀξιοπιστίαν.

Βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ νὰ πείσωμεν τὸν κόσμον ἀποτελεῖ πρῶτιστα πάντων ἡ ἰδική μας ἐσωτερικὴ ἐνότης. Εἶναι θλιβερόν καὶ ἐπικίνδυνον διὰ τὸ κῦρος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τὸ νὰ ἐμφανιζώμεθα πολλάκις ἐναντι τῶν ἐκτός αὐτῆς διηρημένοι καὶ ἀντιδικοῦντες. Ἔχομεν καὶ διδάσκομεν τὴν τελειότεραν ἐκκλησιολογίαν, ἀλλ' ἀρνούμεθα ἐνίοτε νὰ τὴν ἐφαρμόσωμεν. Ἔχομεν μίαν ἀκριβῆ τάξιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθωρισμένην ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀλλὰ δίδομεν ἐνίοτε τὴν ἐντύπωσιν πρὸς τοὺς ἔξω ὅτι διαφωνοῦμεν ἀκόμη καὶ περὶ τοῦ ποῖος εἶναι «πρῶτος» ἐν ἡμῖν. Ἔχομεν τὸν συνοδικὸν θεσμόν ὡς αὐθεντίαν, πρὸς τὴν ὁποίαν πάντες δεόν νὰ συμμορφώνωνται, ἀλλ' ἐπιτρέπομεν δι' ὀλιγωρίαν ἢ κακῶς νοουμένην

σκοπιμότητα, ὑποκρύπτουσιν πολλάκις ἀτομικὴν αὐτοπροστασίαν, νὰ καταπατῶνται αἱ συνοδικαὶ ἀποφάσεις ὑπὸ μερίδων τῶν ποιμνίων ἡμῶν διεκδικουσῶν τὸ ἀλάθητον τῆς πίστεως. Γενικῶς εἰπεῖν, ἐμφανίζομεν σημεῖα διαλύσεως. Καιρὸς νὰ δώσωμεν προτεραιότητα εἰς τὴν ἐνότητα τὸσον ἐντὸς ἐκάστης τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ὅσον καὶ μεταξύ τούτων.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, εἰς τὴν ὁποίαν χάριτι θεοῦ ἀνήκομεν, δέν διαθέτει ἄλλο ὄργανον διασφαλίσεως τῆς ἐνότητος αὐτῆς πλὴν τῆς συνοδικότητος. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν ἡ περαιτέρω ἀναβολὴ τῆς συγκλήσεως τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πλήττει σοβαρῶς τὴν ἐνότητα αὐτῆς. Ἡ εὐθύνη ἡμῶν διὰ τοῦτο εἶναι μεγάλη. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ὁποία καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἱστορίας αὐτῆς μετὰ τὸ μετὰ τῆς Ρώμης μέγα Σχίσμα, ὑπηρέτησε τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας συγκαλοῦσα κατ' ἐπανάληψιν πανορθόδοξους Συνόδους, αἰσθάνεται καὶ σήμερον βαρὺ τὸ χρέος αὐτῆς ἐναντι τῆς πανορθόδοξου ἐνότητος. Ἄλλ' εὐτυχῶς εἰς τοῦτο δέν εἶναι μόνη. Καὶ αἱ λοιπαὶ αὐτοκέφαλοι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἀπέδειξαν πρό πεντηκονταετίας καὶ πλέον ὅτι ἐπιθυμοῦν σύγκλησιν Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἦδη ἐπέστη ὁ καιρὸς, καὶ «οἱ καροὶ οὐ μενετοί». Τὸ τέλειον τῆς προπαρασκευῆς δέν ἔχει τέλος. Ἄς ἀρκεσθῶμεν εἰς τὰ ἄχρι τοῦδε συμπεφωνημένα. Ἄς λύσωμεν ἄνευ χρονοτριβῆς ἐν ἀγάπῃ καὶ κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας ὅσας τυχόν διαφορὰς εἰσέτι ἔχομεν εἰς τὰς μεταξύ ἡμῶν σχέσεις. Ἄς «ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν» τὸν ἕνα ἐν τριάδι Θεόν καὶ τὸν ὑπὲρ πάντων ἀνεξαιρέτως παθόντα καὶ ἀναστάντα Κύριον εἰς ἕνα κόσμον, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἀνάγκην τοῦ κηρύγματος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ἄς χωρήσωμεν εἰς τὴν σύγκλησιν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τὸ ταχύτερον δυνατόν, καὶ ἄς ἀφήσωμεν τὸν Παράκλητον νὰ ὁμιλήσῃ, ἐπαφιέμενοι εἰς τὴν πνοὴν Του.

Ταῦτα, πεφιλημένοι ἐν Κυρίῳ Ἀδελφοί, ἀπὸ ἀδελφικῆς καρδίας ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνάξεως ἡμῶν.

"Τῷ δέ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. Ἀμήν" (Ἐφεσ. 3, 20-21).